

УДК 378.091.313:811.11

О. А. Подзигун

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського

канд. пед. наук, доцент

Формування іншомовних діалогічних умінь студентів немовних спеціальностей засобами інформаційних технологій

Згідно із Загальноєвропейськими Рекомендаціями з мовної освіти, будь-яка іноземна мова повинна виконувати такі суспільні функції: готувати особистість до потреб міжнародної мобільності; полегшити спілкування та взаємодію (співпрацю) між народами, що розмовляють різними мовами; сприяти взаємному пізнанню, збагаченню та розумінню; забезпечити доступ до світового відкритого інформаційного простору.

Сьогодні використання різноманітних інноваційних технологій на заняттях є запорукою успішного та ефективного навчання. Вчитель іноземної мови, окрім ґрунтовної фахової підготовки, повинен володіти сучасною комунікативною підготовкою та використовувати інформаційні технології на усіх етапах навчання. Новітні засоби навчання мають бути ефективним інструментом, що полегшить засвоєння знань, зробить навчання інтерактивним, комунікативно спрямованим, цікавим, наочним та індивідуальним [1: 5].

Основною метою навчання іноземних мов є оволодіння комунікативною компетенцією іноземною мовою, вміння застосовувати свої теоретичні знання мови на практиці і вільно орієнтуватися в середовищі мови, що вивчається. Для цього

викладачеві необхідно створити такі ситуації спілкування на заняттях з іноземної мови, які максимально наближені до реалій ділового і повсякденного життя і відповідають індивідуально-психологічним особливостям освоєння мови тих, хто навчається. Досить успішно впоратися з цією метою допомагає застосування інформаційних технологій.

Діалогічне мовлення – це процес мовленнєвої взаємодії двох або більше учасників спілкування. Тому в межах мовленнєвого акту кожен з учасників по черзі виступає як слухач і як мовець. Діалогічне мовлення є основою комунікативного методу навчання спілкуванню. Воно характеризується певними комунікативними, психологічними та лінгвістичними особливостями, серед яких варто виділити, насамперед, комунікативний аспект, при оптимальному врахуванні якого мінімізується емоційна напруга та усувається однобічний характер спілкування. З психологічної точки зору діалогічне мовлення завжди вмотивоване. Проте, в умовах навчання мотив сам по собі виникає не завжди. Саме тому необхідно створити умови, за яких у студентів з'явилося б бажання та потреба щось сказати, передати почуття, подискутувати.

Інформаційні технології, які можна використовувати на заняттях іноземної мови, включають в себе електронні лабораторії та навчальні Інтернет-ресурси із застосуванням персональних комп'ютерів, планшетів та мультимедійного проектору. Вони сприяють подоланню психологічного бар'єру у використанні мови, що вивчається, розвитку міжкультурної компетенції і таких мовних факторів, що підвищують ефективність навчання спілкуванню на іноземній мові, як комунікативність та інтерактивність. Крім того, автентичні відеоматеріали надають зразки мови і мовлення, загальноповсякденну і спеціальну лексику, ідіоми, метафори тощо, та як їх використовують

носії мови. Вони допомагають у вивченні міжкультурної комунікації [2: 169].

Використовуючи інформаційні ресурси всесвітньо об'єднаної системи комп'ютерних мереж Інтернет та інтегруючи їх у процес навчання іноземної мови, можна ефективно вдосконалити навички мовленнєвої діяльності, поповнити словниковий запас, здійснити інтерактивне спілкування з діловими партнерами чи учасниками електронних наукових конференцій і тощо. Оскільки володіти іноземною мовою означає вміти спілкуватися, сприймати та передавати інформацію, саме Інтернет-ресурси надають можливості комунікації, одержання інформації, публікації. Можливість організації спілкування та діалогічного мовлення, Інтернет надає в режимі електронної пошти, конференції, проведення інтернет-проектів тощо. Використання різноманітних форумів, що орієнтовані на навчальне середовище, забезпечує спілкування в режимі он-лайн за допомогою веб-камери в інтерактивних заходах (форум, семінар, чат, опитування, дебати тощо). Під час проведення дискусії або диспутів на форумах відбувається тематичне спілкування, спрямоване на те, щоб переконати співбесідника в правильності своєї позиції, діалог на професійному рівні, обговорення різних думок і позицій, взаємна критика гіпотез і пропозицій, їхнє обґрунтування та зміцнення, що призводить до формування нових знань і уявлень, сприяє набуттю комунікативного досвіду [2: 158].

У результаті включення студентів в роботу з віддаленими інформаційними банками даних, використання електронної пошти, комп'ютерних конференцій, супутникового телебачення, інтерактивного відео та іншого, трансформується структура людського спілкування. Спілкування, опосередковане інформаційних технологій навчання, включає всі традиційні види й форми мови –

усну, писемну, внутрішню, монологічну та діалогічну, що в кінцевому результаті призводить до створення особливої форми спілкування – метакомунікативної. Метакомунікативне спілкування знімає просторово-тимчасові обмеження під час роботи із джерелами інформації і визначає новий темп та ритм розвитку розумової діяльності в процесі навчання. Ця форма взаємодії перетворюється у засіб міжнародного спілкування, який долучає будь-якого фахівця до спільного розв'язання загальнолюдських проблем [4: 314].

Зазначимо, що проблемний підхід у навчанні іноземної мови може здійснюватися з усіх видів мовленнєвої діяльності (усного мовлення, читання, письма). На кожному цьому етапі може використовуватися система вправ, в основі якої закладена проблемна ситуація. Під час виконання цих вправ велику роль грають інформаційно-комунікаційні технології, які дозволяють урізноманітнити варіанти проблемних ситуацій, пошуки їх розв'язання й презентації готового результату [5: 270].

У процесі оволодіння іноземною мовою в атмосфері рідної мови, іноземна мова постає як штучний засіб спілкування. І саме використання засобів інформаційних технологій навчання іноземної мови дозволяє моделювати будь-яку мовну ситуацію, робити її максимально природною задля якіснішого засвоєння нового матеріалу.

Отже, формування мовленнєвих діалогічних умінь з використанням інформаційних засобів навчання створюють унікальне мовне середовище, забезпечують автентичним мовним матеріалом та інтенсифікують його подальше засвоєння.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Казачінер О.С. Використання нових інформаційних технологій у навчальному процесі / О.С. Казачінер // Англійська мова та література – 2009. – № 33. – С. 5.
2. Морська Л.І. Інформаційні технології у навчанні іноземних мов: навчальний посібник / Л.І. Морська. – Тернопіль: Астон, 2008. – 256 с.
3. Ніколаєва С.Ю., Шерстюк О.М. Сучасні підходи до викладання іноземних мов / С.Ю. Ніколаєва, О.М. Шерстюк // Іноземні мови. – 2001. – № 1. – С. 50-58.
4. Подзигун О.А. Застосування інформаційних технологій у навчанні іншомовного професійного спілкування майбутніх педагогів / О.А. Подзигун // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми / Зб. наук. пр. – Випуск 45 / Редкол.: І.А. Зязюн (голова) та ін. – Київ-Вінниця : ТОВ фірма "Планер", 2016. – С. 311-314.
5. Подзигун О.А. Використання проблемно-орієнтованого навчання засобами інформаційно-комунікаційних технологій у формуванні іншомовної компетентності майбутніх фахівців / О.А. Подзигун, А.І.Петрова, Н.С. Клос // Інформаційно-комунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи. Збірник наукових праць. Випуск 5. / За ред. М.М. Козяра, Н.Г. Ничкало. – Львів: ЛБУ БЖД, 2017. – С. 269-272.